

Harrsjøen.

Fot. Brødr. Ryen

Gulakerseter.

Fot. J. Johansen

En slitsom tur

Av Bernhard Hanson.

Dette hendte året 1902. Familien bodde da om sommeren på landet i Surnadal. Jeg var den sommeren hjemme og deltok i dette landoppholdet.

Så en dag fikk jeg anmodning fra min far om å ledsage ham og en aldrende venn L. på en fisketur til Nordmarka, og da en anmodning nærmest var å betrakte for en ordre, når den kom fra mitt opphav, var det ikke annet å gjøre enn å sanksjonere.

Jeg ble ikke nettopp begeistret for oppgaven, for jeg visste jo at jeg fikk alle de oppdrag som er tildelt bærereren, kokken o.s.v. foruten at jeg også skulle være veiviseren. Dessuten var det det, at vi var noen jevnaldrende venner som akkurat da hadde planlagt en større ekspedisjon og hadde strevet hardt med å lage oss en seilduksbåt, som vi skulle frakte med tilfjells, og vi ventet oss meget av den turen.

Nå — det var intet å gjøre med det. Min far og hans venn kom og etter at alt var bragt i orden, startet vi fra bygda i gråvær med skodde i fjellet. Da vi var kommet et stykke på vei oppdaget jeg at kaffekjelen var glemt under travelheten. Den ansåes uundværlig og det var intet annet å gjøre for meg enn å hente den, mens mine to aldrende ledsagere røkte sine piper og diskuterte politikk ved veikanten til jeg henimot en time senere kom tilbake. — Så var det start påny —.

Jeg bestemte meg til å dra opp forbi Bergem. Oppstigningen fra dalen er der temmelig bratt, men etter å ha passert gården og kommet opp i marken et stykke blir det snart slakere lende.

Vi var bestemt for Andersgaren ved Andersvatnet, og det var min mening å dra over vestre enden av Langora med så rett kurs som mulig. I luftlinje er det omtrent en god mil fra Bergem til Anders-

garen og i terrenget vil jeg anta at det er omtrent det dobbelte.

Ja — det gikk da ganske greit unna. Men jo høyere vi kom desto tettere ble skodda, samtidig som det begynte med regn. Jeg hadde imidlertid gått vegen noen ganger før og hadde dessuten kompass med så jeg følte meg sikker på å kunne finne fram.

Jeg gikk først, så kom L. og til slutt min far. Han bar fiskestangen over skulderen og over stangen hadde han lagt en regnfrakk. I lommen på frakken hadde han sin dyrebare tobakkpung med forsyning for hele turen.

Som vi slik vandrer langs en slak kam på kanten av en bratt li med bjørkeskog nedenfor roper min far til meg at vi må stanse for han hadde mistet frakken og dermed også den uundværlige tobakken.

Etter en kort rådslagning ble det til at L. skulde sitte tilbake ved bagasjen, mens vi forsøkte å lete etter frakken. Javell. L. ble sittende igjen mens vi drog ut på vår ekspedisjon for å finne det tapte.

For å gjøre en lang historie kort kan jeg straks si at frakken fant vi ikke allt det vi lette og omsider ga vi det opp og drog tilbake til det sted hvor vi forlot L. Ja — bagasjen fant vi — men L. var der ikke.

Nå begynte det å bli broket. —

Jeg sa da til min far at han fikk sitte ved bagasjen mens jeg forsøkte å finne L.

Langt om lenge fikk jeg til slutt svar på min hauking, og da jeg fant L. lå han nede mellom noen steiner og kunde ikke røre seg. Han hadde brukket den ene leggen —.

Var turen noe broket før så var den nå blitt alvorlig.

I den tilstand L. var etter å ha brukket foten var han i den råde, kalde skoddelufta lett utsatt for å fryse. Han nærmet seg dessuten sterkt de sytti år og var således ikke noen ungdom lenger.

Jeg vil tilstå at jeg var litt i tvil om hva jeg skulde gjøre nå —. Jeg drog straks opp lia og hentet bagasjen og min far og da vi var samlet nede ved ulykkesstedet la vi en hurtig plan. Den gikk først ut på å få transportert L. hen til en lun bekkedal, så omtrent hundre meter unna. Her fikk jeg da etter mye trubbel i

stann en ganske bra varme, og så var det å finne ut hva jeg skulle gjøre med foten.

Bruddet var ikke komplisert, men det var ille nok enda. Leggen hovnet temmelig meget og den var meget smertefull.

Etter å ha spekulert fram og tilbake fant jeg endelig en måte som jeg mente måtte gå an og som også viste seg å være særdeles effektiv.

Jeg tok et rundmål av leggen på det tykkeste, og med dette dro jeg ned i bjørkeskogen og fant en bjørkelegg av samme dimensjoner. Så skar jeg igjennom barken og løste den forsiktig fra i to halvskåler i lengder som tilsvarte lengden fra ankelen til under kneet på foten. Det var jo ikke så like til å få det til, men etter at det først var gått galt med ett par trestammer, lyktes det endelig å få av to helt feilfrie barkskeåler. Når jeg så tok ut smale kiler i enden på disse barkskeålene fikk jeg dem til å slutte omtrent som om de skulle være støpt til leggen. Så fant jeg videre noen rette ungsudd av bjørk. Disse kløvet jeg forsiktig i litt lengere lengder enn barkskeålene og så var jeg da ferdig til å begynne å «dokterere».

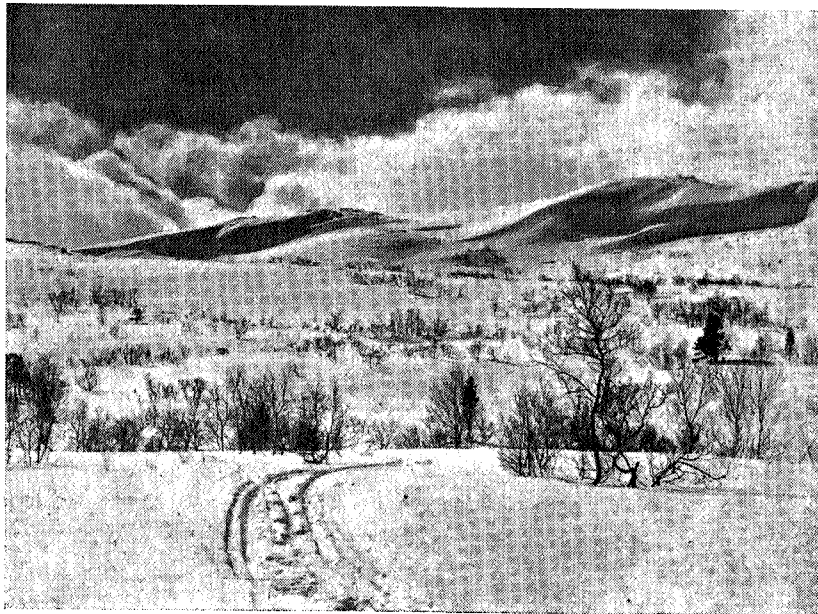
Først sprettet jeg opp både den ytre og indre bukselegg opp til kneet. Rullet så strømpen nedover så den ble liggende i tre doblinger fra ankelen og litt opp på tynnleggen. Deretter tok jeg et håndkle og skar opp i tre lengder og fikk dermed et ganske bra bind om selve bruddstedet. Utenpå dette la jeg så barkskeålene og surret dem så noenlunde sammen med hyssing. Og utenpå dette la jeg tilslutt de kløvede ungsuddene så tett, at de dekket helt rundt leggen, og surret det hele med sterkt snøre så hardt som L. mente at han tålte det. De splittede bukseleggene og en oljefrakk ble så surret utenpå denne «spjelkingen» og nå hadde L. det så bra, som det etter omstendighetene var mulig. Mens jeg var «dokter» hadde min far kokt kaffe, og mens vi drakk den la vi krigsråd om hva det videre var å gjøre.

Selv om L. foreløbig hadde det så noenlunde var det jo klart at han måtte i hus så hurtig som mulig. I det strøket vi da var, visste jeg at det skulle være slåttebuer med køyer og ovn, og kunne jeg være heldig å finne en slik og få transportert L. dit ville mye være

Snota.

Fot. J. Johansen

Mellom Rindal og Trollheimshytta.

Fot. Thor Bach

vunnet. Ja — det ble for meg å dra ut på oppdagelse mens min far ble tilbake og passet varmen. Skodda var tett. Når jeg nå tenker tilbake på denne situasjonen så hadde jeg ikke så rett lite flaks på den turen. Knappt en halvtime etter at jeg var begynt på min oppdagelsesferd fant jeg plutselig hva jeg søkte. Det var ei riktig god bu med stor god kokeovn og to køyer med tilsynelatende ubrukt høy i. Under bua var det plenty tørr ved. Det var det rene paradiset i vår situasjon.

Jeg hadde god peiling av hvor jeg hadde mine to ledsagere, og om ikke så lenge var jeg hos dem med den gledelige etterretning.

Den transporten av L. fra bekkedalen og hen til bua tror jeg var det verste ved denne ulykkesturen, men det gikk da det også, og da L. var anbragt i en av køylene i det tørre, gode høyet og varmen fra ovnen bredde seg i rommet, da var situasjonen blitt en ganske annen enn ved det rykende bålet derute i den sure, våte skoddelufta.

Så var det atter å holde krigsråd —. Dagen forut skulle en ekspedisjon med to kløvhester være dradd innover Nordmarka og også den var bestemt for Andersgaren. Det ble da av min far fremsatt forslag om at jeg skulle dra direkte dit for om mulig å nå fram mens kløvhestene enda var i fjellet.

Det er nå blitt morgen dagen etter at vi forlot bygda og jeg begynte jo å trenge en liten hvil, men det var det ikke tale om. Skulde jeg ha håp om å nå hestene måtte jeg avgårde og det litt brennfort.

Jeg drog avgårde og mine to ledsagere ble tilbake. Den ene med brukket fot og den annen uten tobakk. Denne turen fram til Andersgaren var ikke no'n fornøyelsestur. Det manglet mye på det. Skodda dagen forut var nå gått over til silregn. Da jeg nådde fram til Svorka gikk den med temmelig stri vannføring som ventelig var denne sommeren, som var sånn omtrent ett uavbrutt regnvær. Etter en del plunder kom jeg dog endelig over, blaut til oppunder armene.

Da jeg så kom fram til Andersgaren ble jeg av selskapet som der holdt tilhuse gjort bekjent med at kløvhestene var returnert til bygda for fire timer siden. —

Det eneste lyspunkt ved denne bedrøvelige turen hit var en bedre middag som de to unge damer som var ifølge med sine aldrende fedre, serverte for meg.

Det ble fremholdt som uforsvarlig om jeg vilde returnere uten å ha hvilt og tørret klærne, men tanken på mine to etterlatte ledsagere i slåtteeua gjorde at jeg sa nei takk til det elskverdige tilbud og straks tok fatt på tilbaketuren.

Etter atter å ha vadet Svorka gikk det ganske greit unna, så ut på kvelden nådde jeg atter tilbake til de to. De var begge ved godt mot, men en ting likte jeg mindre og det var at L. hadde begynt å få frostrier enda temperaturen i bua var slik at jeg mente det kunne steikes fluer på veggene.

Det var ett par flasker cognak i bagasjen og han hadde tatt noen drammer nå og da, men det hadde ikke hjulpet. Jeg kokte derfor vann og laget sterk glohet toddy til ham og endelig ga da frostriene seg, men avløstes av en sterk svedning. Da det hadde vart ved en stund hjalp jeg ham til å skifte skjorte og ulltrøye. Like etterpå falt han i søvn.

Så var det intet annet å gjøre enn å hente hjelp fra bygda og den neste dag beveget det seg en bedrøvelig karavane framover fjellet. I spissen for toget gikk gårdbruker Telstad og leiet hesten som bar L. på sin rygg. Han satt i en gammeldags damesal og var fastbunnet og forstøttet så godt det lot seg gjøre. Dernest kom min far ridende på en unghest som tilfeldig hadde slått følge. Min far mente at når gampen så allikvel var blitt med burde den ikke gå der ledig og skjønt han ingen sal hadde hang han på som en kosakk, mens han styrte sin ganger med et bidsel laget av en einegren og noe tynt tauverk. Han hadde i ung alder tilbragt ett år på St. Croix og der daglig sittet i salen. Det viste seg å holde stikk det gamle ord at hva man i ungdommen nemmer man i alderdommen ikke glemmer.

Som avslutning på toget kom jeg sann omtrent utslitt etter alt strevet.

Da vi kom fram på liabrona hvor det bærer temmelig bratt ned mot dalen kunde ikke L. sitte i salen. Vi måtte derfor bli tilbake deroppe mens Telstad hentet en skyss-sléde. Da han omsider kom

tilbake med den ble så L. anbragt med en sterk stropp festet i ryggstøet og ført rundt brystet på ham deretter ble han avstivet på alle vis med sekker fullpakket av høy som Telstad tok med til dette bruk.

Op så foregikk siste etappe av denne ulykkesturen uten noe knirk og snart lå L. tilsengs hos gjestfrie folk og hadde det etter omstendighetene ganske bra. —

Bernhard Hanson.

Tjønn ved Høgho.

Fot. E. A. Haugen